

Inhoud

Inleiding	15
Leeswijzer	19
1 Een inleiding op praktijkonderzoek	21
1.1 Een positiebepaling van praktijkonderzoek	21
1.1.1 Het belang van een onderzoekende beroepshouding	21
1.1.2 Hoofddoelen van onderzoek	23
1.1.3 Onderzoeksbenaderingen	25
1.1.4 Praktijkonderzoek in relatie tot evidence-based practice en practice-based evidence	27
1.1.5 Een definitie van praktijkonderzoek	28
1.1.6 Praktijkonderzoek in relatie tot het methodisch handelen	29
1.2 De kernactiviteiten van praktijkonderzoek	30
1.3 Onderzoeksfuncties	34
1.3.1 Definiërend praktijkonderzoek	35
1.3.2 Beschrijvend praktijkonderzoek	35
1.3.3 Vergelijkend praktijkonderzoek	36
1.3.4 Evaluerend praktijkonderzoek	36
1.3.5 Verklarend praktijkonderzoek	37
1.3.6 Ontwerponderzoek	37
1.4 Kenmerken van praktijkonderzoek	38
1.5 Spelregels van praktijkonderzoek	44
1.5.1 Methodologische kwaliteit en bruikbaarheid	44
1.5.2 Richtlijnen voor methodologische kwaliteit en bruikbaarheid	47
1.5.3 Externe validiteit en overdraagbaarheid	52
1.5.4 Richtlijnen voor overdraagbaarheid	53
1.6 Samenvatting	54
1.7 Oefeningen	55
2 Zorg- en welzijnsorganisaties als onderzoekscontext	61
2.1 Specifieke kenmerken van de zorg- en welzijnssector	61
2.2 Niveaus van praktijkonderzoek	67
2.3 Praktijkonderzoek in relatie tot kwaliteitszorg	69
2.4 Vormen van betrokkenheid bij praktijkonderzoek	70
2.5 Ethische aspecten van praktijkonderzoek	73

2.6	Praktijkonderzoek voor een opdrachtgever	75
2.7	Kort- en langlopend praktijkonderzoek	77
2.8	Samenvatting	80
2.9	Oefeningen	81
3	Oriënteren	85
3.1	Aanleidingen voor een praktijkonderzoek	86
3.2	Een praktijkprobleem signaleren	88
3.3	De context in kaart brengen	94
3.4	Een praktijkprobleem kiezen	95
3.5	Een verkennende probleemanalyse uitvoeren	97
3.6	Het praktijkprobleem beschrijven	109
3.7	De opbrengsten vastleggen	111
3.8	Samenvatting	112
3.9	Oefeningen	113
4	Richten	115
4.1	Op het praktijkprobleem inzoomen en keuzes maken	116
4.1.1	Het praktijkprobleem afbakenen met behulp van theorie en praktijk	116
4.1.2	De keuzes die je maakt verantwoorden	120
4.2	Het onderzoeksdoel formuleren	121
4.3	Onderzoeksvragen verkennen	125
4.4	Een kennisvraag of een ontwerpvraag formuleren	127
4.4.1	Een kennisvraag formuleren	127
4.4.2	Een ontwerpvraag formuleren	129
4.5	De reikwijdte van de onderzoeksvraag bepalen	130
4.6	De onderzoeksvraag uitwerken in een hoofdvraag en deelvragen	132
4.6.1	Deelvragen bij ontwerponderzoek	134
4.6.2	Volgtijdelijkheid van deelvragen	136
4.7	Richtlijnen voor het formuleren en controleren van de onderzoeksvraag	138
4.8	De opbrengsten vastleggen	142
4.9	Samenvatting	143
4.10	Oefeningen	143

5	Plannen	147
5.1	Methoden van dataverzameling bij praktijkonderzoek	148
5.1.1	Tekstbronnen bestuderen	148
5.1.2	Observeren	149
5.1.3	Bevragen	150
5.1.4	Alternatieve methoden van dataverzameling	152
5.1.5	Bezoeken	154
5.2	Methoden van dataverzameling kiezen	155
5.3	Respondenten selecteren	159
5.4	Onderzoeksactiviteiten beschrijven en plannen	162
5.4.1	Onderzoeksactiviteiten beschrijven en plannen in de tijd	162
5.4.2	Aanvullende onderzoeksactiviteiten bij ontwerponderzoek	165
5.4.3	Randvoorwaarden beschrijven	167
5.5	Het onderzoeksplan opstellen	167
5.5.1	Onderdelen van een onderzoeksplan	168
5.5.2	Beoordelen van het onderzoeksplan	169
5.6	Samenvatting	170
5.7	Oefeningen	171
6	Verzamelen	175
6.1	Instrumenten voor dataverzameling	175
6.1.1	Een instrument voor dataverzameling ontwikkelen	177
6.1.2	Aandachtspunten bij de uitwerking van instrumenten voor dataverzameling	179
6.2	Bestuderen	181
6.2.1	Op welke wijze bestudeer je?	181
6.2.2	Welk instrument gebruik je bij het bestuderen van tekstbronnen?	182
6.3	Observeren	185
6.3.1	Op welke wijze observeer je?	186
6.3.2	Welk instrument gebruik je bij het observeren?	194
6.4	Bevragen	199
6.4.1	Op welke wijze wil je bevragen?	201
6.4.2	Met welk instrument voer je een interview uit?	204
6.4.3	Met welk instrument neem je een vragenlijst of enquête af?	210
6.4.4	Met welk instrument neem je een toets of test af?	214

6.5	Alternatieve methoden van dataverzameling	217
6.5.1	Op welke wijze zet je alternatieve methoden van dataverzameling in?	217
6.5.2	Welke instrumenten gebruik je bij alternatieve methoden van dataverzameling?	223
6.6	Bezoeken	223
6.6.1	Op welke wijze voer je een bezoek uit?	224
6.6.2	Welke instrumenten gebruik je bij het bezoeken?	226
6.7	Samenvatting	226
6.8	Oefeningen	227
7	Analyseren en concluderen	233
7.1	Van verzamelde data naar analyseresultaten	233
7.2	Voorgestructureerde data analyseren	236
7.2.1	Data-analyse bij kijkpunten, observatiepunten en vragen die getallen opleveren	237
7.2.2	Data-analyse bij gesloten kijkpunten, observatiepunten en vragen	240
7.2.3	Data-analyse bij beoordelingsschalen	247
7.2.4	Data-analyse bij gesloten toets- en testvragen	247
7.3	Minder gestructureerde data analyseren	248
7.3.1	Data-analyse bij open kijkpunten, observatiepunten en vragen	248
7.3.2	Visuele of auditieve data analyseren	255
7.3.3	Data-analyse bij open toets- en testvragen	256
7.4	Concluderen	257
7.4.1	Concluderen bij een kennisgericht praktijkonderzoek	257
7.4.2	Concluderen bij een ontwerp onderzoek	259
7.5	Algemene aanbevelingen	264
7.6	Samenvatting	269
7.7	Oefeningen	270
8	Ontwerpen en innoveren	275
8.1	Een inleiding tot ontwerp onderzoek	275
8.2	De innovatiecyclus: ontwerpen	280
8.2.1	Genereer ontwerpideeën	280
8.2.2	Maak een beargumenteerde keuze voor de best passende oplossing	283
8.2.3	Werk het ontwerp verder uit	285

8.3	De innovatiecyclus: verzamelen, analyseren en concluderen	286
8.3.1	Data verzamelen	286
8.3.2	Analyseren en concluderen	290
8.4	Rapporteren en presenteren bij ontwerponderzoek	292
8.5	Rapid prototyping	293
8.6	Samenvatting	294
8.7	Oefeningen	295
9	Rapporteren en presenteren	297
9.1	Onderzoeksresultaten verspreiden en implementeren	298
9.2	Doelgroepen bepalen en analyseren	299
9.3	Onderzoeksresultaten verspreiden	301
9.3.1	Rapporteren	303
9.3.2	Presenteren	309
9.4	Implementeren	312
9.4.1	Kenmerken van de verandering	313
9.4.2	Veranderingsfasen	315
9.4.3	Implementatiestrategieën	316
9.5	Evalueren	318
9.5.1	Vooruitkijken	319
9.5.2	Evaluatie en beoordeling van het praktijkonderzoek	319
9.6	Samenvatting	321
9.7	Oefeningen	322
	Bijlage A Het gebruik van bronnen	325
A1	Welke soorten tekstbronnen zijn er?	325
A2	Hoe vind je geschikte tekstbronnen?	328
A3	Hoe beoordeel je de bruikbaarheid van tekstbronnen?	330
A4	Hoe verwijst je naar bronnen?	333
	Literatuur	337
	Register	344
	Over de auteurs	352